

UČEBNÉ OSNOVY PRE KATOLÍCKE NÁBOŽENSTVO PREDMET NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/ NÁBOŽENSTVO PRE ZÁKLADNÉ ŠKOLY, STREDNÉ ŠKOLY A GYMNÁZIÁ

I. Charakteristika predmetu

Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženstvo/náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy na škole. Predmet umožňuje žiakom formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania, konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet, hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu.

Vyučovací predmet náboženstvo/náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu Cirkvi a k jej tradícii, otvára pre neho možnosť života s Cirkvou.

Návrh nových učebných osnov kladie dôraz na žiaka a rozvinutie jeho kompetencií, ktoré sú potrebné pre jeho osobný život a život v spoločnosti. Vo výchovno-vzdelávacom procese vznikla potreba nového systému vzdelávania, čo si vyžaduje aj zmenu štruktúry učebných osnov. Ako najvhodnejšia sa javí špirálová štruktúra učebných osnov, ktorá je kombináciou cyklickej štruktúry s lineárnou. Špirálové usporiadanie obsahu učiva umožňuje postupné prehľbovanie učiva v nasledujúcich ročníkoch vždy na náročnejšej úrovni.

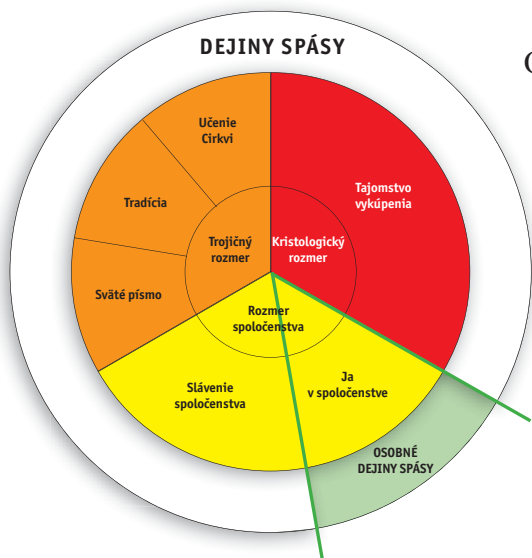
V lineárnej štruktúre je potrebné rozdelenie obsahov učiva do podstatných línií, ktoré v nasledujúcich ročníkoch prehľbujú kognitívne, afektívne a psychomotorické ciele, potrebné na osvojenie kľúčových kompetencií žiakov. Predkladaný projekt rozdeľuje obsah učiva do troch lineárnych oblastí (obraz č.1), ktoré sú zamerané na:

1. *trojičný rozmer* (v každom ročníku primerane spoznávať všetky tri božské osoby prostredníctvom Božieho zjavenia – Svätého písma, tradície a učenia Cirkvi)
2. *kristológický rozmer* (v každom ročníku primerane veku sprístupňovať tajomstvo vykupiteľského diela Ježiša Krista)
3. *rozmer spoločnosti* (primerane veku postupne spoznávať biblické dejiny, dejiny cirkvi, význam slávenia spoločnosti, poslanie človeka s dôrazom na osobné dejiny spásy).

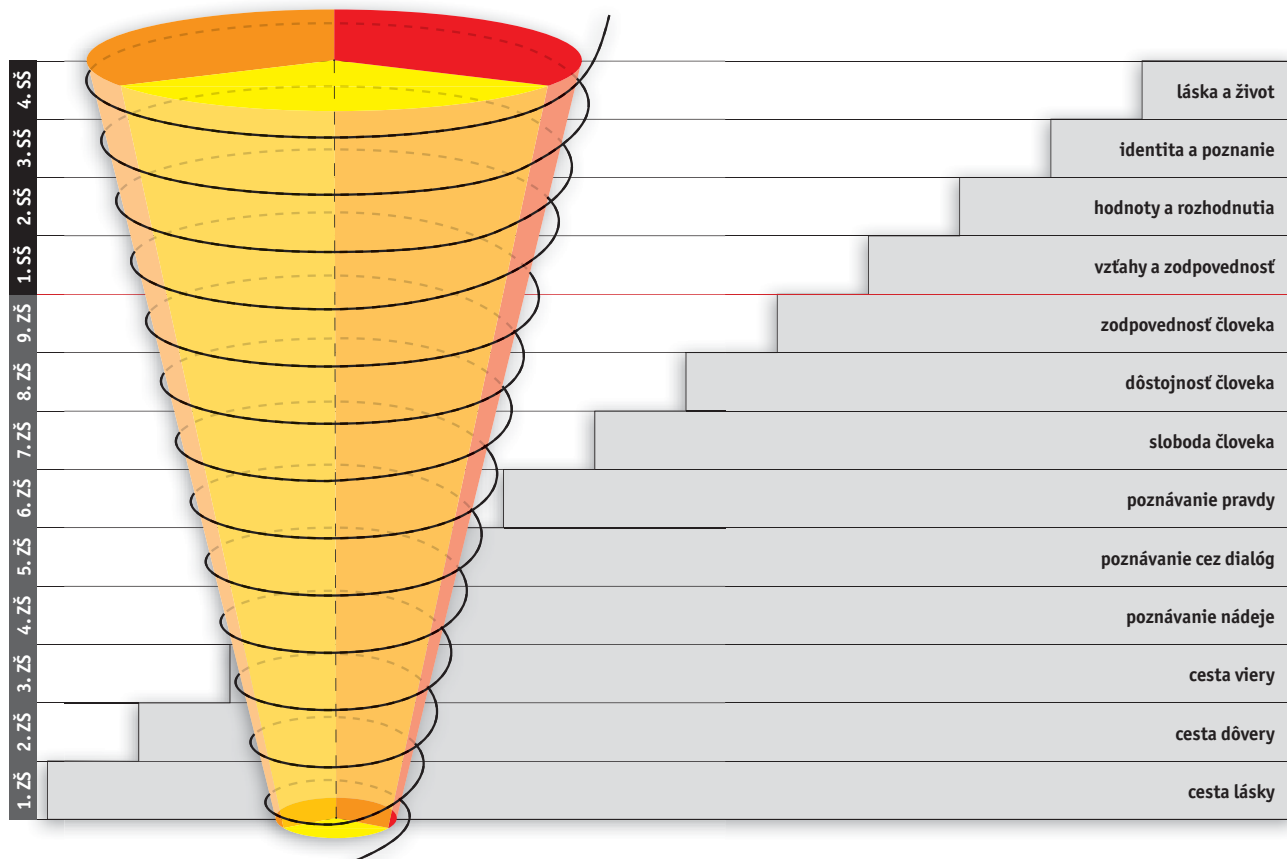
Uvedené lineárne oblasti sa budú prehľbovať v špirále, ktorú tvorí trinásť úrovní (obraz č.2). Lineárne oblasti sa opakujú v celej špirále, výsledkom čoho je postupné rozširovanie učiva a jeho prehľbovanie primerane veku žiakov. Obsah učiva predstavuje dejiny spásy, je zameraný na osobné dejiny spásy vychovávaného. Dejiny spásy rozvíjame v špirále cez postojovú orientáciu, ktorú zviditeľňuje ročníková téma. Predkladaný výber a usporiadanie ročníkových tém predstavuje cieľenú výchovu k čnostiam. Poznávaním lásky, ktorá nás presahuje, môže vychovávaný rásť v plnej zrelosti osobnosti (obraz č. 2 – schody sú ilustračným zobrazením osobnostného rastu žiaka). Narastanie špirály začína od uvedomenia si žiaka, že je milovaný (1. ročník ZŠ) po objavenie poslania žiť život v láske – stotožniť sa so životným štýlom kresťana (4. ročník ZŠ).

Prvý ročník ZŠ je zameraný na radosť zo života. Prvák cez radosť a nadšenie zo všetkého stvoreného spoznáva toho, kto ho nekonečne miluje. Len ten, kto si je vedomý, že je milovaný, učí sa dôverovať (2. ročník ZŠ). Cesta dôvery vedie k viere. Komu človek dôveruje, tomu začína veriť (3. ročník ZŠ). Viera prináša do života nádej (4. ročník ZŠ). Štvrták začína pravidelne pristupovať k sviatosti zmierenia s Bohom, ktorá mu prináša do života novú nádej. Kto žije s nádejou, otvára sa životu – je schopný viesť dialóg s človekom i s Bohom. Dialóg skvalitňuje jeho život (5. ročník ZŠ). V dialógu s Tým, ktorý nás presahuje, objavujeme pravdu – pravdu o svete, o človeku i o Bohu (6. ročník ZŠ). Pravda človeka oslobodzuje (7. ročník ZŠ). Len vnútorne slobodný človek si je vedomý svojej dôstojnosti, ktorú objavuje v Bohu (8. ročník ZŠ). Slobodný človek, vedomý si hodnoty človeka, je schopný a ochotný niest zodpovednosť nielen za seba, ale aj za iných (9. ročník ZŠ).

Stredoškolaák si začína sám vyberať a budovať vzťahy, za ktoré nesie zodpovednosť (1. ročník SŠ). Určuje si svoj rebríček hodnôt. Vyberá si, s ktorými hodnotami sa stotožní (ktoré prijíma od rodičov a ostatných vychovávateľov), a ktoré vyselektuje (2. ročník SŠ). Mladý človek hľadá svoju identitu. Zodpovedným budovaním vzťahov, výberom pravých hodnôt objavuje svoju identitu (3. ročník SŠ). Kto si je vedomý svojej identity v Tom, kto ho presahuje, objavuje poslanie človeka žiť život v láske – v hlbokom vzťahu s ľuďmi i s Bohom.

Obr. č. 1

Obr. č. 2

II. Všeobecný cieľ predmetu

Vyučovaci predmet náboženstvo/náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. Náboženstvo/náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú. Zároveň výučba predmetu naväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

Ciele predmetu sú stotožnené s cieľom Národného programu výchovy a vzdelávania Slovenskej republiky „...*nechceme v Národnom programe len zdôrazňovať organizačné zmeny, financovania, formálne aspekty, zmeny v riadení, ale ide hlavne o polozenie základov zmeny filozofie výchovy, osvojenia si nových hodnôt poznávacích a morálnych kvalít človeka budúcnosti. Mladí ľudia by sa mali strániť: pôžitku bez svedomia, bohatstva bez práce, vedy bez ľudskosti, poznania bez vôle, podnikania bez mravnosti, politiky bez princípov.*“

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií: Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom **kľúčových a predmetových kompetencií** žiakov, ktoré zároveň rozvíja. Kľúčové kompetencie majú procesualný charakter. Žiaci si ich osvojujú na veku primeranej úrovni prostredníctvom obsahu, metód vzdelávania a činnosti.

V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií, ako základným orientačným nástrojom pre vymedzenie kľúčových kompetencií ŠVP vymedzil nasledovné kľúčové kompetencie:

- kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa
- sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)
- kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať matematické myslenie a poznávanie v oblasti vedy a techniky
- kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií
- kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy
- kompetencie (spôsobilosti) občianske
- kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne
- kompetencie (spôsobilosti) pracovné
- kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti
- kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry
- odborné kompetencie (odborné školy)

Vyučovaci predmet náboženská výchova sa podieľa na rozvoji kľúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

1. kompetencie k učeniu sa

Žiak

- vyberá a využíva pre efektívne učenie vhodné spôsoby, metódy a stratégie, plánuje, organizuje a riadi vlastné učenie
- kriticky hodnotí výsledky svojho učenia a diskutuje o nich
- rozumie symbolickému spôsobu vyjadrovania jazyka Biblie a jazyka Cirkvi, integruje náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied

- prejavuje ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a dialógu medzi týmito obormi aj v ďalšom živote
- udalosti svojho života vníma a spracováva ako životnú skúsenosť, tj. schopnosť transformovať na základe reflexie prežitých udalostí svoje konanie v budúcnosti

2. kompetencie k riešeniu problémov

Žiak

- vníma, rozpozná a pochopí problém, premyslí a naplánuje riešenie problému
- samostatne rieši problém s dôrazom na etický princíp k druhým ľuďom a k životnému prostrediu, kriticky myslí, hľadá kritéria pre voľbu riešenia problémov, zdôvodní návrhy svojich riešení s ohľadom na učenie Cirkvi
- robí uvážené rozhodnutia, je schopný ich obhájiť, zhodnotí výsledky svojich činov
- chápaním vlastnej tradície a chápaním postojov inak svetonázorovo alebo zmyšľajúcich ľudí predchádza konfliktom
- postoj vzájomnej tolerancie vníma ako základnú zásadu vlastného konania

3. komunikačné kompetencie

Žiak

- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory v logickom slede, vyjadruje sa výstižne, súvisle a kultivovane
- účinne sa zapája do diskusie, obhajuje svoj názor a vhodne argumentuje
- využíva informačné a komunikačné prostriedky a technológie pre kvalitnú a účinnú komunikáciu
- využíva získané komunikačné zručnosti k vytváraniu vzťahov potrebných k plnohodnotnému súžitiu a kvalitnej spolupráci s ostatnými ľuďmi
- objavuje zmysel symbolického vyjadrovania, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach.

4. sociálne a interpersonálne kompetencie

Žiak

- účinne spolupracuje v skupine, na základe poznania alebo prijatia novej roly v pracovnej činnosti pozitívne ovplyvňuje kvalitu spoločnej práce
- podieľa sa na utváraní príjemnej atmosféry v triednom tíme, ohľaduplnosťou prispieva k upevňovaniu medziludských vzťahov, v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiadá
- prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí
- angažuje sa a uskutočňuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky
- vytvára si pozitívny obraz o sebe, ktorý podporuje jeho sebadôveru a samostatný rozvoj
- ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba

5. občianske kompetencie

Žiak

- rešpektuje, chráni a oceňuje národnú tradíciu, kultúrne a historické dedičstvo
- prejavuje pozitívny postoj k umeleckým dielam, rozvíja zmysel pre kultúru, aktívne sa zapája do kultúrneho diania a športových aktivít
- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážené chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti
- rešpektuje presvedčenie iných ľudí a váži si ich vnútorné hodnoty
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti

- odmieta útlak a hrubé zaobchádzanie, uvedomuje si povinnosť postaviť sa proti fyzickému aj psychickému násiliu
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných
- chápe základné ekologické súvislosti a enviromentálne problémy, rešpektuje požiadavky na kvalitné životné prostredie
- rozhoduje sa v záujme podpory a ochrany zdravia

6. pracovné kompetencie

Žiak

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny
- prácu vníma nielen ako zdroj príjmu zaisťujúci určitú životnú úroveň, ale aj ako povolanie k spolupráci na rozvoji dobrej budúcnosti pre ľudí a pre svet

7. existenciálne kompetencie

Žiak

- žiak objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti
- osvojí si kritický a diferencovaný prístup k vlastnej osobe, prijíma sám seba, je pripravený sa na tomto základe si stanoviť nové životné ciele
- objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon
- vysvetlí hodnotu individuálneho ľudského života
- objavuje hranice človeka – utrpenie a smrť, je otvorený pre možnosti ich prekonania, ktoré ponúka kresťanská viera
- objavuje zmysel života, preberá sebariadenie, preberá zodpovednosť za sebaurčenie
- rozumie psychickým, sociálnym a historickým súvislostiam, ktoré podmieňujú hľadanie zmyslu života a je otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku
- vytvára si rebríček hodnôt a osvojuje si životný štýl na základe etických princípov, analyzuje dôležité faktory ovplyvňujúce myslenie a životný štýl súčasného človeka
- vníma vo svojom živote ako dôležité rozhodnúť sa na základe poznania a skúsenosti pre svetonázorový postoj
- je schopný posúdiť a oceniť hodnotu vzťahov /priateľstva, manželstva, rodiny/, vysvetlí význam manželstva a rodiny a posúdi ich prínos pre spoločnosť, chápe zmysel vernosti

III. Charakteristika obsahu učiva

Učivo predmetu obsahuje tieto ročníkové témy a ročníkové ciele:

Pre základné školy

1 ročník

Téma roka: Cesta lásky.

Cieľ roka: Spoznávať lásku milujúceho Boha Otca k svetu a človeku. Vytvárať si pozitívny vzťah k Bohu, ľuďom a svetu. Osvojiť si vonkajšie prejavy lásky.

2. ročník

Téma roka: Cesta dôvery.

Cieľ roka: Reprodukovať boží zákon a biblické príbehy ľudí, ktorí dôverovali Bohu. Budovať postoj dôvery k Bohu. Pestovať návyk postojov otvorenosti pre dôverný vzťah s Bohom a s človekom.

3. ročník

Téma roka: Cesta viery.

Cieľ roka: Spoznať cestu viery Božieho ľudu v trojjediného Boha. Rozvíjať vieru v Boha formáciou svedomia. Budovať postoj viery v trojjediného Boha.

4. ročník

Téma roka: Poznávanie nádeje.

Cieľ roka: Spoznávať nádej pochádzajúcu od Boha. Oceniť potrebu nádeje pre osobný život. Formovať čnosť nádeje prostredníctvom sviatosti, modlitby a účasti na liturgickom slávení.

5. ročník

Téma roka: Poznávanie cez dialóg.

Cieľ roka: Spoznávať spôsoby komunikácie Boha s ľuďmi. Nadchnúť sa pre komunikáciu Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova. Prostredníctvom komunikácie sa približovať k Bohu a k ľuďom.

6. ročník

Téma roka: Poznávanie pravdy.

Cieľ roka: Spoznávať Božiu pravdu. Oceniť nemeniteľnosť pravdy pochádzajúcej z Božej múdrosti. Orientovať svoj život na život v pravde. Praktizovať život v pravde podľa hlasu svedomia.

7. ročník:

Téma roka: Sloboda človeka.

Cieľ roka: Poznať hranice osobnej slobody. Vnímať oslobodzujúcu silu Ježia Krista. Osvojiť si návyky kresťanského životného štýlu.

8. ročník:

Téma roka: Dôstojnosť človeka.

Cieľ roka: Definovať pôvod práva človeka na život, dôstojnosť a úctu. Vnímať osobnú hodnotu človeka. Interiorizovať kresťanské postoje a hodnoty.

9. ročník

Téma roka: Zodpovednosť človeka.

Cieľ roka: Posúdiť hodnotu zodpovednosti. Uvedomiť si osobnú zodpovednosť za seba a za iných. Formovať návyk kresťanského životného štýlu v rodinnom a spoločenskom živote.

Pre stredné školy

1. ročník

Téma roka: Vzťahy a zodpovednosť

Cieľ roka: Spoznávaním identity človeka reflektovať vlastnú identitu. Uvedomiť si dôležitý význam rozhodnutia pre vlastný svetonázorový postoj. V trojičnom rozmere budovať ľudský rozmer vzťahov ako naplnenie zmyslu života. Prehlbovať medziľudské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie..

2. ročník

Téma roka: Hodnoty a rozhodnutia

Cieľ roka: Objavovať hodnotu človeka stvoreného na Boží obraz. Zdôvodniť potrebu budovania plnohodnotného života. Formovať návyk kritického myslenia a hodnotenia pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v Cirkvi. Oceniť úlohu Cirkvi pri odovzdávaní hodnôt. Vnímať potrebu vlastnej angažovanosti pri vytváraní Európy s ľudskou tvárou. Nadobudnúť základné zručnosti interiorizácie kresťanských hodnôt.

3. ročník:

Téma roka: Identita a poznanie

Cieľ roka: Zdôvodniť pôvod dôstojnosti človeka podľa učenia Cirkvi. V príbehoch zdôrazňujúcich identitu veriaceho človeka v Starom zákone a v Novom zákone objavovať vlastnú identitu. Rozvíjať postoje v duchovnom rozmere človeka.

4. ročník:

Téma roka: Láska a život

Cieľ roka: Prehlbovať vedomosti o sociálnej náuke cirkvi a o živote v spoločnosti. Objavovať dar lásky v človeku. Interiorizovať hodnotu nezištnej lásky konaním dobra druhým.

IV. Postupy a charakteristika výučby predmetu

Výučba predmetu náboženstvo/náboženská výchova má byť zaujímavá a stimulujúca. Má žiakov učiť riešiť praktické otázky osobného a spoločenského života na základe morálnych princípov, ktoré sú nemenné. Výučba má žiakov aktivizovať a pripraviť na život v spoločnosti, ktorá môže kultúrne rásť len aktivitou uvedomelých a zodpovedných občanov s vysokým morálnym kreditom.

Vychováva nielen svojim obsahom učiva ale aj klímou triedy. Klíma jednotlivých tried vytvára klímu celej školy. Výučba predmetu cielene posilňuje triednu i školskú klímu.

Metódy a formy práce vyplývajú zo vzdelávacích a výchovných potrieb žiakov, z ich veku a životných skúseností. Doporučuje sa využívať aktivizujúce vyučovacie metódy, vhodné projektové vyučovanie v spolupráci so všeobecno-vzdelávacími predmetmi.

Pred začatím výučby je potrebné, aby sa učiteľ dobre oboznámil s celým vzdelávacím obsahom učiva predmetu, aby poznal učivo iných všeobecno-vzdelávacích predmetov alebo na strednej škole aj odborných spoločenskovedných predmetov.

UČEBNÉ OSNOVY PRE PREDMET NÁBOŽENSTVO/NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

5. ročník základné školy

Ročníková téma: POZNÁVANIE CEZ DIALÓG

V tomto veku dieťa stále viac naväzuje a rozvíja vzťahy s okolitým svetom formou dialógu. Dialóg rozvíja nie len verbálne ale aj symbolicky. To mu umožňuje vstúpiť do sveta symbolov slávenia. Rozvíja rozmer oslavy Boha cez gestá a postoje, v ktorých sa zjednocuje so spoločenstvom, čo ho uschopňuje rozvíjať vzťahy nie len s ľuďmi ale aj s Bohom.

Ročníkový cieľ:

Spoznávať spôsoby komunikácie Boha s ľuďmi. Nadchnúť sa pre komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova. Prostredníctvom komunikácie sa približovať k Bohu a k ľuďom.

Ročníkový symbol: dom

Prostredníctvom postupného prechádzania rovinami rozvíjame v jednotlivých témach ročníkový symbol, ktorým je dom.

Dom, pevná stavba, ľudský príbytok, ktorý môže mať rôzne tvary, výšku, byť vystavaný z rozmanitých materiálov. Skupina domov vytvára ulicu, obec, mesto. Väčšina ľudí má svoje miesto v nejakom konkrétnom dome. Sú aj prázdne domy, zrúcané, v ktorých nik nebýva.

Dom je skutočným domovom, keď ho tvoria všetci členovia rodiny, ktorí sa v ňom delia o svoje pocity, zážitky, radosti, žiaľ. Hodnotu domu nedáva nákladný stavebný materiál, ani najmodernejšie vybavenie. Najdôležitejší a najkrajší pre akýkoľvek dom je človek, ktorý ho naplnia láskou k blízkym a dialógom s nimi. Takéto poslanie má naplniť i dom Božích detí – chrám. Jeho krásu netvoria zlaté predmety a nádherné obrazy, ale ľudia, čo doň prichádzajú na rozhovor s Bohom. Takýmto domom, ktorý je vybudovaný pre Boha ako príbytok, je i naše srdce. Boh chce bývať v nás, v našom živote, aby sme sa mu stali chrámom. Aj Ježiš sa narodil v Betleheme = v dome chleba. Z domu chleba a vína nás každý deň volá na dialóg s ním. Ak hovoríme o symbole dom, je na mieste spomenúť pojem: ekumenizmus, z gr. slova oikéo alebo oikos, čo znamená: kto obýva jeden dom.

1. TÉMA: BOH Hovorí k ČLOVEKU

Hodinová dotácia témy: 5 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 10 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: Sväté písmo, evanjeliá, misa Cyrila a Metoda, Otče náš v staroslovienčine, sv. Gorazd, sv. Bystrík

Ciele témy:

Kognitívny: Definovať pojem Biblia, Sväté písmo a orientovať sa v ňom. Vysvetliť prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka.

Afektívny: Uvedomiť si potrebu čítania Svätého písma. Oceniť misiu Cyrila a Metoda pre Slovensko.

Psychomotorický: Formovať návyk pravidelného čítania Svätého písma. Návčik vyhľadávania podľa limitácií /súradníc/ vo Svätom písme.

Obsahový štandard

Práca so Svätým písmom /vyhľadávanie kníh, kapitol veršov/, skratky kníh Misia Cyrila a Metoda /cyrilika, hlaholika, Otče náš v staroslovienčine/ Žiaci vierozvestcov – sv. Gorazd, jeho žiak sv. Bystrík

Výkonový štandard

Žiak vie

- vymenovať 5 historických kníh Starého zákona a 5 historických kníh Nového zákona
- pomenuje časti Nového zákona
- podľa súradníc nájde daný text vo Svätom písme
- správne používa skratky kníh Svätého písma, čísla kapitol a veršov
- pozná najdôležitejšie udalosti zo života sv. Cyrila a Metoda

- vysvetliť prínos byzantskej misie pre Slovensko
- vysvetliť prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka
- spamäti vie prvé dva verše Jánovho evanjelia
- s pomocou učiteľa poskladá modlitbu Otče náš v cirkevno-slovanskom jazyku
- používať vhodné slová v komunikácii s inými ľuďmi
- pravdivo a správne šíri informácie

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- si uvedomuje význam a potrebu jazyka, vlastného písma
- správnym využívaním slov zlepšuje komunikáciu v triede
- formuje si návyky k slušnému vyjadrovaniu

občianske:

Žiak

- ocení prínos byzantskej misie, činnosť sv. Cyrila, Metoda a jeho nasledovníkov
- vníma kultúrne dedičstvo našich otcov

kultúrne:

Žiak

- vníma kultúrny prínos byzantskej misie
- uvedomuje si korene, tradíciu a historický vývoj písma

2. TÉMA: DIALÓG BOHA A ČLOVEKA

Hodinová dotácia témy: 3 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 6 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: modlitba, Starý zákon, Nový zákon, Dávid, Šalamún, Ježiš, Mária, Magnifikat, Otče náš, domov

Ciele témy:

Kognitívny: Porovnať modlitby jednotlivých biblických postáv modlitbu Dávida, Šalamúna, Márie a Ježiša.

Afektívny: Uvedomiť si potrebu modlitby a jej dôležitosť v živote biblických postáv.

Psychomotorický: Integrovať do svojho života dôverný dialóg s Bohom v modlitbe podľa vzoru biblických postáv.

Obsahový štandard

Dávidove prosby odpustenie (žalmy)

Šalamúnova prosba o múdrosť

Mária zvelebujúca Boha (Magnifikat)

Ježiš – učiteľ modlitby (Otče náš), porovnanie dvoch evanjeliových textov modlitby Otče náš

Výkonový štandard

Žiak vie

- v biblických príbehoch nájsť spoločné znaky modlitby Dávida a Šalamúna
- prerozprávať časť biblického príbehu zo života kráľa Dávida a Šalamúna
- charakterizovať časti modlitby Otče náš
- vytvoriť kartotéku biblických modlitieb
- porovnať dva evanjeliové texty modlitby Otče náš
- prostredníctvom modlitby rozvíjať dialóg s Bohom
- nájsť vo Svätom písme modlitbu Otče náš
- citovať jeden citát zo Svätého písma
- správne doplniť (poskladať) Magnifikat

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- oceňuje verbálnu ale aj neverbálnu komunikáciu
- cvičí sa aktívnemu počúvaniu
- vie porovnať rôzne názory a postoje a objektívne hľadá pravdu
- objavuje rozmer vnútorného sveta svojej osobnosti

existenciálne:

Žiak

- si uvedomuje hodnotu odpustenia pre budovanie vzťahov
- vie jednoducho odprosiť za svoje priestupky
- buduje v triede plnohodnotné vzťahy
- prejavuje záujem o aktívne počúvanie

3. TÉMA: MOJA MODLITBA

Hodinová dotácia témy: 2 hod pre školy s jednohodinovou dotáciou/ 4 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: pravidlá modlitby, druhy modlitby, svätý František z Asissi, oslavná modlitba

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť prínos modlitby pre duchovný život človeka.

Afektívny: Rozvíjať schopnosť samostatnej modlitby.

Psychomotorický: Vytvoriť si súbor osobných modlitieb k rôznym príležitostiam.

Obsahový štandard

Pravidlá modlitby (miesto, čas a pravidelnosť)

Druhy modlitby

Príklady svätých /hymnus sv. Františka na stvorenstvo – príklad oslavnej modlitby/

Výkonový štandard

Žiak vie

- vymenovať pravidlá modlitby
- pomenovať aspoň tri druhy modlitby
- jednoducho prerozprávať životopis sv. Františka
- podľa vzoru – hymnus sv. Františka na stvorenstvo v modlitbe vyjadriť vďaku
- vytvoriť osobnú modlitbu k rôznym príležitostiam

Rozvoj kompetencií

existenciálne:

Žiak

- rozumie základným druhom kresťanskej modlitby
- je schopný vyjadriť vonkajší a vnútorný postoj modlitby
- oceňuje význam prírody v živote človeka a prispieva k jej ochrane.

4. TÉMA: NÁŠ DIALÓG S BOHOM

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednohodinovou dotáciou/ 8 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: symbol, liturgický rok, liturgické obdobia, liturgické farby, úkony, predmety, chrám – dom Boží, kostol, Jeruzalemský chrám

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť a porovnať jednotlivé obdobia liturgického roku. Vysvetliť význam farieb, slávenia, symbolov a úkonov liturgického roku.

Afektívny: Vnímať dorozumievanie sa človeka prostredníctvom symbolov. Uvedomovať si prežívanie liturgického roku. Pozorovať zmeny v liturgickom roku. Vnímať a oceniť slávenie liturgie ako spôsob komunikácie Boha s človekom (aj prostredníctvom symbolickej reči).

Psychomotorický: Sláviť liturgický rok v rodine a vo farnosti.

Obsahový štandard

Znaky a symboly v bežnom živote

Komunikácia prostredníctvom symbolu

Liturgické symboly, farby, úkony, postoje, gestá

Slávenie liturgického roku, slávnosť, liturgické obdobia

Chrám, kostol, Jeruzalemský chrám

Liturgické predmety

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť pojem symbol
- oceniť úlohu a zmysel symbolov
- vymenovať jednotlivé obdobia liturgického roka
- priradiť správnu farbu k liturgickému obdobiu
- správne demonštrovať aspoň 5 liturgických úkonov
- vysvetliť a oceniť potrebu slávenia
- symbolicky nakresliť schému rozdelenia liturgického roku
- pomenovať základné časti chrámu
- nakresliť a pomenovať 5 liturgických predmetov

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- objavuje zmysel symbolického vyjadrovania
- komunikuje prostredníctvom gesta, postoja, pohybu
- dokáže vhodne použiť symboly
- má základný náhľad na metaforický (obrazný) spôsob vyjadrovania

5. TÉMA: OBETA BOŽIEHO ĽUDU

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 8 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: obeta, sviečka, svätá omša, nebeský pelikán, obeta Ježiša Krista, Baránok Boží, pascha, posledná večera, príprava obetných darov, môj obetný dar, chlieb, víno

Ciele témy:

Kognitívny: Definovať pojem obeta. Porovnať starozákonnú a novozákonnú obeť.

Afektívny: Oceniť hodnotu obety v ľudskom živote.

Psychomotorický: Zapájať sa do prípravy a priebehu liturgického slávenia.

Obsahový štandard

Obeta, obetavosť, jej zmysel v živote človeka

Obeta Ježiša Krista

Obeta Božieho baránka (starozákonná, novozákonná obeta, židovská pascha, posledná večera)

Obetný dar, moja obeta

Výkonový štandard

Žiak vie

- prostredníctvom príkladu opíše, čo je obeta
- konkrétnym skutkom vyjadri vďačnosť za obeť druhých ľudí (priateľov, rodičov)
- pomenovať ako sa sprítomňuje Ježišova obeta

- vysvetliť prirovnanie Ježiša k nebeskému pelikánovi
- prejaviť vďaku za Ježišovu obeť
- rozlišuje Božieho baránka v Starom a Novom zákone
- pomenovať, čoho symbolom je chlieb a víno, vo sv. omši prinášané na oltár

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- vie vyjadriť vďaku za tých, ktorí sa obetujú pre spoločnosť, rodinu, pre neho
- oceňuje osobnosti, ktoré službou budujú spoločnosť

existenciálne:

Žiak

- chápe a oceňuje zmysel a potrebu služby v rodine ale aj spoločnosti
- má záujem o spoznávanie spoločnosti, reaguje na jej problémy (hlad, chudoba)

6. TÉMA: DIALÓG CEZ SLUŽBU

Hodinová dotácia témy: 3 hod pre školy s jednohodinovou dotáciou/ 6 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: služba chorým, sviatosť pomazania chorých, služba ľudskej rodine, sviatosť manželstva, služba Božej rodine, sviatosť kňazstva, kňaz, diakon

Ciele témy:

Kognitívny: Zdôvodniť potrebu sviatostí pre život kresťana.

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu a význam sviatosti v službe ľuďom.

Psychomotorický: Zapojiť sa do modlitieb za duchovné povolania, za chorých, za rodičov.

Obsahový štandard

Služba chorým (sviatosť pomazania chorých)

Služba ľudskej rodine (sviatosť manželstva)

Služba Božej rodine (sviatosť kňazstva – diakon, kňaz, biskup)

Výkonový štandard

Žiak vie

- opísať a porovnať úlohu chlapca a dievčaťa v službe rodine
- konkrétnymi skutkami slúžiť rodine, chorým, slabším
- vymenovať tri stupne kňazstva
- pozná po mene kňazov vo svojej farnosti
- zdôvodní potrebu sviatosti manželstva, kňazstva a pomazania chorých pre spoločnosť
- formulovať modlitbu za kňazov
- oceniť hodnotu človeka aj v chorobe

Rozvoj kompetencií

občianske:

Žiak

- konkrétnymi skutkami slúži rodine i spoločnosti
- je schopný oceniť hodnotu rodiny
- je schopný spolupracovať, vytvárať väzby s inými ľuďmi

7. TÉMA: SLUŽBA MODLITBOU

Hodinová dotácia témy: 2 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 4 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: modlitba za živých, k svätým, za zomrelých, rodičov, kňaza, priateľov, môj krstný patrón, Terézia z Lisieux, patrón farnosti, diecézy, sv. omša

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť modlitbu za živých, k svätým, za mŕtvych. Interpretovať modlitby Cirkvi.

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu modlitby za druhých ľudí. Povzbudiť sa pre rôzne spôsoby modlitby za druhých ľudí.

Psychomotorický: Formulovať modlitby za druhých ľudí. Vyhľadať príklady modlitby spoločenstva vo Svätom písme.

Obsahový štandard

Modlitba za živých /modlitba za kňaza, priateľov, rodičov, spolužiakov, učiteľov/

Modlitba k svätým /modlitba na príhovor svätých – Terézia z Lisieux, môj krstný patrón/

Modlitba za zomrelých

Výkonový štandard

Žiak vie

- pomenovať rôzne formy modlitby za druhých ľudí
- pomenovať časti sv. omše
- pozná účinky sv. omše
- formulovať modlitbu za iných vlastnými slovami (kňazov, štátnych predstaviteľov, učiteľov, spolužiakov/
- na príklade života sv. Terézie z Liseux zdôvodniť potrebu modlitby k svätým
- sformulovať modlitbu ku svojmu krstnému patrónovi

Rozvoj kompetencií

existenciálne:

Žiak

- jednoduchými skutkami lásky a služby sa angažuje v duchu solidarity a lásky
- vníma vnútorné potreby blízkych ľudí.

6. ročník základné školy

Ročníková téma: POZNÁVANIE PRAVDY

Dieťa začína kriticky vnímať život a prostredie, v ktorom žije. Objavuje v sebe túžbu po hľadaní pravdy. Na tejto ceste potrebuje byť sprevádzané pravdou, ktorá ho vedie k Bohu, a ktorej hodnotu sa učí spoznávať. Rozvíja v sebe schopnosť vnášať objavenú pravdu do života. Objavená pravda prehĺbuje rozmer náboženskej viery v živote dieťaťa.

Ročníkový cieľ:

Spoznávať Božiu pravdu. Oceniť hodnotu pravdy. Orientovať svoj život podľa pravdy. Praktizovať život v pravde podľa hlasu svedomia.

Ročníkový symbol: kameň

Žiak sa v 6. ročníku stretáva so symbolom kameň, s ktorým postupne pracuje v štyroch rovinách: vecnej, subjektívnej, objektívnej a náboženskej.

Kameň je symbolom tvrdosti, pevnosti a nezničiteľnosti. Je symbolom nadľudskej sily a moci. Kameň už v minulosti bol nenahraditeľný pracovný nástroj či dôležitý stavebný materiál. V ľudovej múdrosti nachádzame množstvo prirovnaní a porekadiel o kameni.

Človek, ktorý je pevným kameňom, má pevný charakter, zásady, vyznáva hodnoty nemennej – trvácnej pravdy. Práve preto sa kameň stáva symbolom šiesteho ročníka.

Náboženskú rovinu symbolu rozvíjame biblickým príbehom o Jakubovi, ktorý postavil Bohu kamenný oltár, o Ezechieli, ktorý dostáva prísľub: Odstránim z ich tela srdce kamenné a dám im srdce z mäsa,.. (Ez 11,19), pomenovaním Ježiša ako – uholný kameň, Petra – skaly Cirkvi.

1. TÉMA: PRAVDA AKO HODNOTA

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 8 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: sila slova, pravda, klamstvo, Jakub a Ezau, tajomstvo, čestnosť, 8. Božie prikázanie, médiá, ohováranie, osočovanie

Ciele témy:

Kognitívny: Interpretovať posolstvo biblického príbehu o Jakubovi a Ezauovi, vysvetliť potrebu pravdy v živote človeka a v medziľudských vzťahoch. Posúdiť silu slova. Reflektovať zásady pravdy pre správne fungovanie medziľudských vzťahov.

Afektívny: Oceniť hodnotu pravdy v živote človeka. Uvedomiť si možnosť manipulácie slovom a jej riziká.

Psychomotorický: Formovať návyk kritického prístupu k informáciám.

Obsahový štandard

Potreba pravdy

Jakub a Ezau

Pravda v etike, médiá (zachovanie tajomstva)

8. Božie prikázanie

Výkonový štandard

Žiak vie

- na konkrétnej modelovej situácii rozlíšiť medzi pravdou a klamstvom
- interpretovať cez biblický príbeh o Jakubovi a Ezauovi dopad klamstva na vzťah súrodencov
- vysvetliť potrebu pravdy v živote človeka a v medziľudských vzťahoch
- posúdiť silu slova
- pomenovať zásady pravdy pre správne fungovanie medziľudských vzťahov
- uviesť príklad manipulácie slovom a riziká manipulácie
- na základe novinových článkov posúdiť hodnotu etiky pravdy v masmédiách

- vo dvojici vytvoriť fiktívny list redaktorovi (novín, TV..) a posúdiť hodnovernosť daného masmédiá

Rozvoj kompetencií

osobnostné:

Žiak

- objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti
- v modelových situáciách rozlíši medzi pravdou a klamstvom

sociálne:

Žiak

- reflektuje zásady pravdy pre správne fungovanie medziľudských vzťahov

komunikačné:

Žiak

- uvedomuje si možnosť manipulácie slovom a jej riziká
- chápe význam a hodnotu vypovedaného slova
- vie vyberať a triediť informácie z rôznych médií
- vyjadruje svoje myšlienky
- nachádza zmysel slova alebo výrazu

existenciálne:

Žiak

- žiak objavuje hodnotu pravdy vo svojom osobnom živote aj v medziľudských vzťahoch
- je otvorený pre život v pravde

Prierezové témy

Mediálna výchova

Žiak

- je schopný samostatnej reflexie o pozitívnom a negatívnom vplyve médií
- osvojil si kritériá na hodnotenie mediálnych žánrov
- vníma účinok médií na osobnosť človeka

2. TÉMA: HĽADANIE PRAVDY O SVETE

Hodinová dotácia témy: 5 hod pre školy s jednohodinovou dotáciou/ 10 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: hľadanie pravdy, mýtus, obrazná reč, evolučná teória, stvorenie sveta

Ciele témy:

Kognitívny: Predstaviť pravdivosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení a porovnať s vedeckým pohľadom. Porovnať staroveké mýty o vzniku sveta s posolstvom biblického textu.

Afektívny: Vnímať pravdivosť obraznej reči. Vážiť si krásu stvoreného sveta.

Psychomotorický: Zostaviť vlastný žalm na oslavu stvorenia rečou dnešného človeka.

Obsahový štandard:

Cesty hľadania pravdy v dávnej minulosti

Mýtický obraz sveta

Evolučná teória

Biblický obraz stvorenia sveta (ENV)

Výkonový štandard

Žiak vie

- opísať pravdivosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení sveta
- porovnať predstavenú časovú udalosť stvorenia sveta na „lište“ času a vo Svätom písme
- pomenovať biblický príbeh o stvorení ako model stvorenia, nie historickú udalosť
- porovnať biblický príbeh o stvorení s vedeckým pohľadom
- porovnať staroveké mýty o vzniku sveta s posolstvom biblického textu
- jednoducho vytvoriť symbolický obraz stvorenia sveta
- zostaviť vlastný žalm na oslavu stvorenia rečou dnešného človeka

- vytvoriť jednoduchý projekt pre pomoc znečistenej prírody (globálne problémy)

Rozvoj kompetencií

osobnostné:

Žiak

- rozumie pohľadu na svet vo svetle kresťanskej viery

sociálne:

Žiak

- dokáže vytvoriť jednoduchý projekt pre pomoc znečistenej prírody

komunikačné:

Žiak

- vie jednoducho vysvetliť symbolickú – obraznú reč mýtov
- správa sa ohľaduplne, pozorne a tolerantne

občianske:

Žiak

- účinne sa zapája do diskusie, vhodne argumentuje
- má pozitívny vzťah k zvereným veciam
- vníma človeka ako súčasť prírody

existenciálne:

Žiak

- prostredníctvom biblického príbehu si uvedomuje hodnotu stvoreného sveta
- objavuje stvorený svet ako dar Boha človeku
- vníma svoju zodpovednosť za stvorený svet

Prierezové témy

Environmentálna výchova

Žiak

- oceňuje prírodu (zem, vodu, zvieratá, rastliny)
- vníma človeka ako súčasť prírody
- má úctu k živým aj neživým súčasťam prírody, ktoré aktívne chráni.

3. TÉMA: HĽADANIE PRAVDY O SEBE

Hodinová dotácia témy: 5 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 10 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: stvorenie človeka, Boží obraz, úcta, pád človeka, hriech, svedomie, zákon, prekážky pravdy, pocit viny, vedomie viny

Ciele témy:

Kognitívny: Predstaviť pravdivosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení človeka a porovnať s vedeckým pohľadom. Porovnať biblický príbeh o páde človeka s mýtickým a poukázať na rozmer kresťanskej nádeje (vyznanie a odpustenie viny). Zdôvodniť existenciu zákona vo svedomí. Určiť osobné prekážky pri hľadaní pravdy.

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu človeka v stvorení na Boží obraz, bez ohľadu na vzhľad a výkon. Na modelovej situácii vnímať existenciu vlastnej viny. Uvedomiť si svoje hranice.

Psychomotorický: Osvojiť si vonkajšie prejavy úcty k človeku. Na modelových situáciách formovať návyk správneho zaobchádzania s vinou (pocit viny, vedomie viny).

Obsahový štandard:

Pôvod človeka

Biblický obraz stvorenia človeka

Pád človeka

Hranice človeka (svedomie)

Výkonový štandard

Žiak vie

- pomenovať symbolickosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení človeka a porovnať s vedeckým pohľadom
- vysvetliť hodnotu človeka v stvorení na Boží obraz
- vnímať svoje vlastné hranice
- navonok prejaviť úctu k človeku
- porovnať biblický príbeh o páde človeka s mýtickým a poukázať na rozmer kresťanskej nádeje (vyznanie a odpustenie viny)
- zdôvodniť existenciu zákona vo svedomí
- určiť osobné prekážky pri hľadaní pravdy
- na modelových situáciách rozlíšiť medzi pocitom viny a vedomím viny

Rozvoj kompetencií

osobnostné:

Žiak

- má pozitívny vzťah k sebe aj k iným
- dokáže hodnotiť dopad svojich emócií
- vie vytrvať v skúmaní a poznávaní nových vecí

sociálne:

Žiak

- akceptuje druhých ľudí bez ohľadu na vzhľad a výkon
- objavuje radosť z dobre vykonanej práce

komunikačné:

Žiak

- je schopný vyjadrovať sa, porovnávať
- vie vyjadriť svoje pocity
- vníma obrazy a symboly
- kriticky hodnotí myšlienky

občianske:

Žiak

- odhaduje dôsledky vlastného správania a konanie v modelových situáciách

kultúrne:

Žiak

- pozorne vníma symbolické vyjadrovanie v mýtoch a prostredníctvom obraznej reči
- chápe dôležitosť kultúrneho vyjadrovania

existenciálne:

Žiak

- rozumie pohľadu na stvorenie človeka vo svetle kresťanskej viery
- dokáže si uvedomiť svoju jedinečnosť a hodnotu
- objavuje nielen svoju hodnotu ale hodnotu každého človeka

Prierezové témy

Mediálna výchova

- vníma umelecké diela vyrastajúce z kresťanstva (obraz, literatúra, hudba) ako výraz kresťanského učenia a kresťanskej tradície

Environmentálna výchova

- vníma človeka ako súčasť prírody

4. TÉMA: OHLASOVATELIA PRAVDY

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 8 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: prorok Ezechiel, Ježiš – učiteľ pravdy, sv. Peter - skala, sv. Štefan, kamenné srdce, ohlasovanie

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť význam ohlasovania pravdy. Odvodiť logický záver z prezentovanej obraznej biblickej reči pri povolaní proroka Ezechiela. Na základe predstavených biblických postáv interpretovať biblické poslanstvo o hodnote pravdy.

Afektívny: Na základe svedkov pravdy povzbudiť sa k praktizovaniu pravdy.

Psychomotorický: Inšpirovať sa k životu podľa pravdy pozitívnymi vzormi z dejín. Identifikovať sa s predloženými vzormi pre život v pravde.

Obsahový štandard:

Prorok Ezechiel (Ez 3, 1-3)

Ježiš – učiteľ pravdy (Mt, 5,37)

Apoštolí - hlásatelia pravdy (sv. Peter, sv. Štefan)

Modelové ilustrácie konceptov a princípov pravdy

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť význam ohlasovania pravdy
- odvodiť logický záver z prezentovanej obraznej biblickej reči pri povolaní proroka Ezechiela
- vysvetliť výrok Ježiša: „Vaše 'áno' nech je 'áno' a vaše 'nie' nech je 'nie'“. (Mt 5,37)
- vymenovať aspoň dvoch ohlasovateľov pravdy
- jednoducho opísať život sv. Petra a sv. Štefana
- porovnať svoj život s predloženými vzormi - ohlasovateľmi pravdy

Rozvoj kompetencií

osobnostné:

Žiak

- cez predstavené biblické postavy vníma a akceptuje existenciu nemennej pravdy
- cez modelové situácie posúdi predstavené pozitívne a negatívne udalosti a vyvodí závery pre svoj život

sociálne:

Žiak

- je schopný vytvárať vzťahy prostredníctvom pravdivej komunikácie s inými ľuďmi

komunikačné:

Žiak

- na základe Ježišovho výroku: „Vaše 'áno' nech je 'áno' a vaše 'nie' nech je 'nie'“ vie zosúladiť vnútorný postoj s vonkajším
- uvedomuje si hodnotu pravdivej komunikácie

existenciálne:

Žiak

- podľa predstavených vzorov rozvíja praktizovanie pravdy

5. TÉMA: KONAŤ V PRAVDE

Hodinová dotácia témy: 5 hod pre školy s jednohodinovou dotáciou/ 10 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: zlaté pravidlo, morálka, židovský zákon Zedaka, islamský Zakat, príkaz lásky, skutky lásky, milosrdenstva, sociálny hriech, spravodlivosť, väčšie, menšie zlo a dobro

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť dopad rozhodnutia na život človeka. Zosumarizovať a aplikovať tému pravdy a jej hlavné body na riešenie problému s mravnou dilemou.

Afektívny: Na modelovej situácii si uvedomiť existenciu svojho svedomia. Stotožniť sa s kritériami rozlišovania medzi väčším a menším zlom, medzi väčším a menším dobrom.

Psychomotorický: Formovať návyk zodpovednosti za svoje mravné rozhodnutia.

Obsahové štandardy:

Zodpovednosť za druhých z pohľadu prirodzenej morálky (Zlaté pravidlo)

Židovský zákon Zedaka, islamský Zakat, Ježišov príkaz lásky

Skutky lásky (skutky milosrdenstva)

Sociálny hriech

Riešenie problémovej úlohy – príbeh s mravnou dilemou

Výkonový štandard

Žiak vie

- diskutovať o význame „Zlatého pravidla“
- porovnať židovský zákon Zedaka, islamský Zakat a Ježišov príkaz lásky
- prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede o význame „Zlatého pravidla“
- vnímať dopad rozhodnutia na život človeka
- na modelovej situácii demonštrovať skutky lásky
- posúdiť hodnotu pravdy a vyvodiť závery pri riešení problémovej úlohy s mravnou dilemou
- rozlišovať medzi väčším a menším zlom, medzi väčším a menším dobrom
- definovať sociálny hriech
- vymenovať 3 skutky, ktorými koná podľa pravdy
- na príkladoch svätých, významných osobností a konkrétnych životných udalostiach vysvetliť spravodlivé (pravdivé) konanie

Rozvoj kompetencií

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- prostredníctvom problémovej úlohy – príbehu s mravnou dilemou zvažuje dôsledky a následky života podľa prirodzenej morálky
- je schopný vnímať predstavené myšlienkové pochody

osobnostné:

Žiak

- pri svojich reakciách je ohľaduplný voči mienke iných ľudí
- je vnímavý k morálnemu a duchovnému rámcu svojej komunity

sociálne:

Žiak

- vyjadriť svoj názor bez toho, aby urážal a opovrhoval názorom druhých
- chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými
- oceňuje skúsenosti druhých ľudí
- ohľaduplnosťou prispieva k upevňovaniu medziľudských vzťahov
- v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiada

komunikačné:

Žiak

- zameria sa na konkrétne prejavy správania, problému

občianske:

Žiak

- vníma životnú situáciu starého a chorého alebo chudobného človeka
- uvažuje nad hodnotami, ktoré môže uskutočniť starý, chorý a hendikepovaný človek
- angažuje sa v miestom spoločenstve a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky

kultúrne:

Žiak

- všíma si kultúrne a náboženské prejavy iných národov, náboženstiev
- je tolerantný a empatický

existenciálne:

Žiak

- je pripravený aktívne sa podieľať skutkami lásky na morálnom a duchovnom rámci svojej komunity

Profil absolventa primárneho stupňa

komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie neverbálnej komunikácii
- objavuje zmysel symbolického, neverbálneho spôsobu komunikácie
- vlastnými slovami vie vyjadriť svoje vnútorné pocity, vyjadruje svoje myšlienky v práci v skupinách, zapája sa do diskusie, neskáče do reči
- je schopný sa stíšiť

kompetencie k učeniu sa

Žiak

- je otvorený pre tvorivé myslenie
- objavuje potrebu učenia sa

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými
- primerane svojej detskej skúsenosti vie formulovať problém
- hľadá spôsoby riešenia vzniknutého problému

občianske:

Žiak

- angažuje sa jednoduchými pozitívnymi skutkami v prostredí, v ktorom žije
- konkrétnymi skutkami prispieva k ochrane prírody, má úctu k živým aj neživým súčasťam prírody

kultúrne:

Žiak

- váži si ľudský život
- učí sa tolerantnosti
- vníma dôležitosť ľudskej činnosti pre svet
- objavuje krásu stvorenia, prírody
- objavuje krásu človeka

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- buduje vzťah dôvery, formuje zdravé sebavedomie
- uvedomuje si hodnotu seba samého a každého človeka už od jeho počatia, prijíma sám seba
- konkrétnymi skutkami prejavuje úctu ku chorým a starším ľuďom
- je schopný oceniť hodnotu rodiny
- na základe určitej role spolupracuje v skupine, vytvára pozitívny postoj k stvoreným veciam
- identifikuje sa s pozitívnymi predstavenými postavami
- je zodpovedný k druhým, berie do úvahy ich potreby

existenciálne:

Žiak

- disponuje základnými vedomosťami biblického posolstva a kresťanského učenia
- je otvorený pre vnímanie pozitívnych hodnôt na základe predstavených osobností
- rozumie základným kresťanským životným postojom viery, nádeje a lásky, je pripravený angažovať sa **pre ich rozvoj**
- rozumie základným druhom kresťanskej modlitby a základnému správaniu spojenému s modlitbou
- odhaduje dôsledky vlastného správania a konania
- rozvíja duchovné hodnoty
- rozvíja vlastné svedomie (od heteronómneho k autonómnemu)
- objavuje duchovný rozmer človeka
- spoznávaním seba samého hodnotí svoje činy, dokáže si priznať vinu a viesť k náprave
- rozvíja kritické myslenie, je schopný jednoducho obhájiť svoj názor
- správne posudzuje svoje konanie
- osvojuje si zdravý životný štýl

Profil absolventa nižšieho sekundárneho stupňa

komunikačné kompetencie:

Žiak

- prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede
- kladie otázky a zisťuje odpovede
- učí sa konfrontovať s názormi druhých, počúvať a byť otvorený pre odlišnosti
- osvojuje si vhodnú argumentáciu, učí sa vypočuť spoludiskutujúceho
- formuluje otázky, porovnáva, oponuje
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- rozširuje svoje kultúrne horizonty diskusiou
- učí sa reagovať primerane situácii
- je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte
- vie vyjadriť svoj názor asertívnym nezastrašujúcim spôsobom, sformulovať „ja - správu“ a vyjadriť svoje pocity
- učí sa dešifrovať a vhodne používať symboly
- rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života

kompetencie k učeniu sa:

- učí sa vyhľadávať a triediť informácie, vyhodnocuje výsledky svojho učenia a diskutuje o nich
- podieľa sa na spoločnej práci projektového vyučovania s použitím IKT (teleprojekty)
- učí sa učiť spoluprácou

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- zaujíma sa o rôzne problémy a nové veci
- dobre prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápadi a postupmi
- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými
- vníma, rozpozná a pochopí problém závislostí, premyslí a naplánuje riešenie problému na modelovej situácii primerane svojej detskej skúsenosti
- obhajuje svoj názor

existenciálne:

Žiak

- objavuje opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva
- oceňuje skúsenosti druhých ľudí – vzorov z dejín Cirkvi
- vysvetlí kresťanský pohľad na hodnotu individuálneho ľudského života
- je pripravený niesť zodpovednosť
- učí sa odhadnúť dôsledky rozhodnutí a činov človeka
- oceňuje prínos kresťanských hodnôt v ľudskej kultúre
- na konkrétnych príkladoch porovná rôzne životné štýly, oceňuje etické hodnoty
- rozhoduje o svojich hodnotách a cieľoch
- objavuje existenciu nemennej pravdy
- vytvára si rebríček hodnôt, hľadá víziu pre svoju budúcnosť a objavuje a osvojuje si životný štýl na základe etických princípov,
- hľadá svoju úlohu vo svete aj v cirkvi
- oceňuje postoj vzájomnej tolerancie medzi mladými ľuďmi, posúdi mravný aspekt vzťahu a chápe zmysel vernosti
- objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na pohlavie
- preberá zodpovednosť za sebaurčenie a sebarealizáciu, objavuje prvky zodpovedného konania v konkrétnych životných situáciách
- objavuje kresťanský pohľad na zmysel života človeka
- aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality

občianske:

Žiak

- adaptuje sa na meniace životné a pracovné podmienky, podľa svojich schopností a možností sa podieľa na ich aktívnom a tvorivom ovplyvňovaní
- chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri vytváraní zákonov obohacujúcich spoločnosť
- aktívne participuje na triednych a školských aktivitách
- zapája sa do občianskeho života vo svojom okolí
- háji svoje práva aj práva iných
- vníma dôležité postavenie rodiny ako základnej bunky spoločnosti

kultúrne:

Žiak

- osvojuje si postoj vzájomnej tolerancie, učí sa akceptovať druhých ľudí takých, akí sú
- angažuje sa a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky
- všíma si kultúrne prejavy iných národov, národností, etník
- iné kultúry a ich umenie považuje za rovnocenné a inšpirujúce
- učí sa tolerancii a empatickosti
- má záujem o poznávanie seba, ostatných ľudí, reality, v ktorej žije, spoločnosti a prírody
- objavuje v biblickom prameni ekologické posolstvo, vníma človeka ako súčasť prírody
- má úctu k živým aj neživým súčasťam prírody, aktívne ich poznáva a ochraňuje
- správa sa spôsobom, ktorý podporuje trvalú udržateľnosť kvality životného prostredia
- vníma obrazy a symboly, architektúru, ľudovú tvorivosť (kroje, výšivky, ornamente)
- rešpektuje kultúrne tradície ako základ súčasného umenia
- osvojuje si prácu s literárnymi žánrami a druhmi
- uvedomuje si korene, tradíciu a historický vývoj výtvarnej kultúry

- vníma pôvod umeleckých diel vyrastajúcich z kresťanskej tradície (obraz, literatúra, hudba, móda)
- osvojuje si kritický prístup k médiám
- má predstavu o vhodnej kombinovateľnosti farieb, tvarov
- pozná pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou oblečenia, vlasov či tváre
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu a v súvislosti s tým aj štýl obliekania sa na rôzne udalosti
- objavuje vyjadrovanie pravdy o svete pomocou rôznych literárnych a myšlienkových foriem
- ocení prínos štátu a Cirkvi pre dobro jednotlivca a spoločnosti
- rozumie rozdielom a spoločným prvkom svetových náboženstiev, osvojí si postoj vzájomnej tolerancie
- osvojí si kritéria pre rozlíšenie učenia rôznych náboženských siekt a vie popísať ich techniky manipulácie

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- učí sa tolerancii, ústretovosti ale aj kritickosti, k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje
- objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon
- objavuje mravný aspekt umelého potratu a eutanázie
- osvojí si kritický prístup k vlastnej osobe, prijíma sám seba
- uvedomuje si svoje silné a slabé stránky
- vníma sa ako časť celku
- chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí
- podieľa sa na utváraní príjemnej atmosféry v triednom tíme, ohľaduplnosťou k opačnému pohlaviu prispieva k upevňovaniu medziľudských vzťahov, v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiada
- dokáže si uvedomiť svoje potreby
- identifikuje sa so svojím vnímaním pocitov
- dôveruje si, uvedomuje si silné a slabé stránky, ktoré vníma ako svoje rozvojové možnosti
- vníma životnú situáciu starého a chorého človeka
- učí sa spätnej väzbe na vlastnú osobu
- uvažuje nad humánnymi princípmi v duchu solidarity a lásky, objavuje rozmer empatie pre rozvoj sociálneho cítenia
- je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch
- buduje návyk vonkajších prejavov úcty k opačnému pohlaviu
- vysvetlí význam manželstva a rodiny a uvedomuje si ich hodnotu
- posúdi vzťahy v rodine s výchovou k vzájomnej úcte, asertívnemu, empatickému správaniu v rodine aj spoločnosti. Uvedomuje si potrebu celoživotných vzťahov /priateľstva, manželstva, rodiny/. Objavuje princípy tvorivého budovania osobných vzťahov.

Profil absolventa vyššieho sekundárneho stupňa

kompetencie k učeniu sa

Žiak

- vyberá a využíva pre efektívne učenie vhodné spôsoby, metódy a stratégie, plánuje, organizuje a riadi vlastné učenie
- kriticky hodnotí výsledky svojho učenia a diskutuje o nich
- rozumie symbolickému spôsobu vyjadrovania biblického jazyka a jazyka cirkvi, integruje náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied
- prejavuje ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a dialógu medzi týmito obormi aj v ďalšom živote
- udalosti svojho života vníma a spracováva ako životnú skúsenosť, tj. schopnosť transformovať svoje konanie v budúcnosti na základe reflexie prežitých udalostí

kompetencie k riešeniu problémov

Žiak

- vníma, rozpozná a pochopí problém, premyslí a naplánuje riešenie problému
- samostatne rieši problém s dôrazom na etický princíp k druhým ľuďom a k životnému prostrediu, kriticky myslí, hľadá kritéria pre voľbu riešenia problémov, zdôvodní návrhy svojich riešení s ohľadom na učenie cirkvi
- robí uvážené rozhodnutia, je schopný ich obhájiť, zhodnotí výsledky svojich činov
- chápaním vlastnej tradície a chápaním postojov inak svetonázorovo alebo zmýšľajúcich ľudí predchádza konfliktom
- postoj vzájomnej tolerancie vníma ako základnú zásadu vlastného konania

komunikačné kompetencie

Žiak

- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory v logickom slede, vyjadruje sa výstižne, súvisle a kultivovane
- účinne sa zapája do diskusie, obhajuje svoj názor a vhodne argumentuje
- využíva informačné a komunikačné prostriedky a technológie pre kvalitnú a účinnú komunikáciu
- využíva získané komunikačné zručnosti k vytváraniu vzťahov potrebných k plnohodnotnému súžitiu a kvalitnej spolupráci s ostatnými ľuďmi
- objavuje zmysel symbolického vyjadrovania, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach.

sociálne a interpersonálne kompetencie

Žiak

- účinne spolupracuje v skupine, na základe poznania alebo prijatia novej roly v pracovnej činnosti pozitívne ovplyvňuje kvalitu spoločnej práce
- podieľa sa na utváraní príjemnej atmosféry v triednom tíme, ohľaduplnosťou prispieva k upevňovaniu medziludských vzťahov, v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiadala
- prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí
- angažuje sa a uskutočňuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky
- reflektuje vlastnú identitu

- vytvára si pozitívny obraz o sebe, ktorý podporuje jeho sebadôveru a samostatný rozvoj
- ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba

občianske kompetencie

Žiak

- rešpektuje, chráni a oceňuje národnú tradíciu, kultúrne a historické dedičstvo
- aktívne sa zapája do kultúrneho diania a športových aktivít
- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti
- rešpektuje presvedčenie iných ľudí a váži si ich vnútorné hodnoty
- je otvorený kultúrnej a etnickej a náboženskej rôznorodosti
- pozná spoločné základy viery aj špecifiká kresťanských cirkví a je pripravený v ekumenickom duchu s nimi spolupracovať
- rozumie rozdielom a spoločným prvkom v učení svetových náboženstiev a postoj vzájomnej tolerancie vníma ako základnú zásadu svojho konania
- odmieta útlak a hrubé zaobchádzanie, uvedomuje si povinnosť postaviť sa proti fyzickému aj psychickému násiliu
- objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti
- akceptuje skutočnosť existencie objektívnej pravdy
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných
- vníma Dekalóg (IV- X) ako spoločnosťou overenú a Bohom garantovanú normu medziľudských vzťahov
- chápe základné ekologické súvislosti a enviromentálne problémy, rešpektuje požiadavky na kvalitné životné prostredie
- rozhoduje sa v záujme podpory a ochrany zdravia

pracovné kompetencie

Žiak

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny
- prácu vníma nielen ako zdroj príjmu zaisťujúci určitú životnú úroveň, ale aj ako povolanie k spolupráci na rozvoji dobrej budúcnosti pre ľudí a pre svet.

kultúrne kompetencie

Žiak

- má povedomie kultúrnej identity
- rešpektuje hodnoty iných kultúr
- chápe význam estetických faktorov, estetickej činnosti a umenia pre svoj duchovný rozvoj
- rozlišuje hlavné umelecké druhy
- je schopný reflexie svojho estetického cítenia
- má schopnosť kreatívneho vyjadrovania myšlienok, skúseností a emócií prostredníctvom rôznych médií
- osvojí si tvorivý prístup k umeleckým dielam vyrastajúcim s kresťanstva (obraz, literatúra, stavba, hudba, literárne žánre)
- vníma ich ako výraz kresťanského učenia a kresťanskej tradície
- cez umelecké diela rozvíja chápanie biblického textu a jeho posolstva

- oceňuje prínos kresťanskej kultúry pre Európu
- nadobudne zodpovedné postoje a kritické myslenie k súčasnej kultúrnej ponuke a k médiám

existenciálne kompetencie

Žiak

- akceptuje existenciu nemennej pravdy (človek neurčuje čo je dobré a čo je zlé)
- osvojí si kritický a diferencovaný prístup k vlastnej osobe, prijíma sám seba, je pripravený sa na tomto základe si stanoviť nové životné ciele
- objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon
- vysvetlí a uznáva hodnotu individuálneho ľudského života
- objavuje hranice človeka – utrpenie a smrť, je otvorený pre možnosti ich prekonania, ktoré ponúka kresťanská viera
- objavuje zmysel života, preberá sebariadenie, preberá zodpovednosť za sebaurčenie
- rozumie psychickým, sociálnym a historickým súvislostiam, ktoré podmieňujú hľadanie zmyslu života a je otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku
- vytvára si rebríček hodnôt a osvojuje si životný štýl na základe etických princípov, analyzuje dôležité faktory ovplyvňujúce myslenie a životný štýl súčasného človeka
- vníma vo svojom živote ako dôležité rozhodnúť sa na základe poznania a skúsenosti pre svetonázorový postoj
- je schopný posúdiť a oceniť hodnotu vzťahov /priateľstva, manželstva, rodiny/, vysvetlí význam manželstva a rodiny a posúdi ich prínos pre spoločnosť, chápe zmysel vernosti
- sa dokáže konfrontovať s vlastnou vinou, je otvorený pre kresťanský pohľad na vinu a odpustenie
- aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky kresťanskej spirituality
- je otvorený pre vnímanie rozmeru večnosti vo svojom živote

Autorský tím projektu nových učebných osnov:

Funkcia v projekte	Meno a priezvisko
Predkladateľ projektu	Katolícke pedagogické a katechetické centrum, n. o. Levočská 10 052 01 Spišská Nová Ves v zastúpení Ing. Mgr. Anna Kopecká, riaditeľka
Koordinátor projektu	PaedDr. ThLic. Jana Hurajtová, metodik Katolícke pedagogické a katechetické centrum, n. o.

Tím riešiteľov projektu			
Pracovná skupina		Meno a priezvisko	Pracovisko
1	Základné školy	Mgr. Lenka Dobrenková	ZŠ Komenského 587 Poprad
2	Základné školy	Mgr. Veronika Marková	CZŠ sv. Egídia Bardejov
3	Základné školy	Mgr. Jaroslava Matláková	ZŠ Komenského 6 Stará Ľubovňa
4	Základné školy	PaedDr. Lucia Hrablayová	ZŠ Hrnčiarska 1 Zvolen
5	Základné školy	Mgr. Viera Zakuciová	ZŠ 1. – 4. roč. Závadka
6	Základné školy	PaedDr. Viera Súkeníková	Diecézny katechetický úrad Spišskej diecézy Spišská Nová Ves
7	Základné školy	Mgr. Katarína Gočová	ZŠ Komenského 6 Stará Ľubovňa
8	Základné školy	Mgr. Milena Malejčíková	ZŠ Komenského 6 Sobrance
9	Základné školy	Mgr. Eva Beretová	ZŠ Hubová
10	Základné školy	PaedDr. Peter Orendáč	MPC Prešov
11	Stredné školy	Mgr. Anna Gembalová	Gymnázium M. Hattalu, Trstená
12	Stredné školy	Mgr. Alica Čelková	Žilina
13	Stredné školy	PaedDr. Klára Soľanová	Diecézny katechetický úrad Spišskej diecézy Spišská Nová Ves
14	Stredné školy	Mgr. Zuzana Hovancová	SPŠ dopravná Košice
15	Stredné školy	Mgr. Jana Valicová	ŠÚV Košice
16	Stredné školy	Mgr. Marcela Dolovacká	Spojená škola (gymnázium) Dubnica nad Váhom

Odborní recenzenti

ThDr. Ján Jenčo, PhD. (katechetika, pedagogika)

doc. ThDr. Jozef Leščinský, PhD. (biblikum)

doc. ThDr. František Trstenský, PhD. (biblikum)

prof. ThDr. PhDr. PaedDr. Jozef Jurko, PhD. (dogmaticka)

prof. ThDr. Anton Konečný, PhD. (liturgika)

prof. ThDr. Gabriel Ragan, PhD. (liturgika)

PhDr. Ján Pramuka (sociálna náuka Cirkvi)

PhDr. ThDr. Štefan Lenčiš., PhD. (cirkevné dejiny)